

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Наставно-научно веће Факултета безбедности Универзитета у Београду, одлуком 663/4, од 9.12.2011. године именовало је Комисију за оцену докторске дисертације кандидаткиње **мр Љубинке Катић**, под насловом **„Савремени концепт националне безбедности и професионално припремање кадрова“**.

Комисија је именована у следећем саставу:

- 1) др Жељко Бралић, доцент, председник,
- 2) др Шефика Алибабић, редовни професор Филозофског факултета у Београду, члан,
- 3) др Зоран Драгишић, ванредни професор, члан.

Комисија је детаљно проучила и анализирала наведену докторску дисертацију мр Љубинке Катић, и на основу заједничке оцене и усаглашеног мишљења свих њених чланова Наставно-научном већу Факултета безбедности подноси следећи

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату и докторској дисертацији

Кандидаткиња мр Љубинка Катић рођена је у Загребу 20. јануара 1959. године. Основну школу и гимназију завршила је у Славонској Пожеги, а на Факултету народне одбране Универзитета у Београду дипломирала је 1983. године. На Факултету безбедности Универзитета у Београду магистрирала је 2002. године, одбраном магистарске тезе под насловом *Образовне потребе и школовање професионалних кадрова за цивилну одбрану и заштити у Србији*.

Од 1983. до 1989. године била је запослена као сарадник у звању *асистента-приправника* за предмет *Општенародна одбрана и друштвена самозаштита* на Стоматолошком факултету у Београду. На Факултету безбедности у Београду (под ранијим називом) запослена је од 1989. године, у истом звању, али на предмету *Методика настава цивилне одбране*. Бирана је у звање *асистента* за ужу научну област *Педагошко-андрагошке и методичке науке*, за наставни предмет *Методика настава цивилне одбране*, а потом је изабрана у звање асистента за ужу научну област *Педагошко-*

андрагошке и методичке науке на предмету Теорија и организација образовања.

Осим поменутог предмета, на којем је и данас ангажована, на Факултету безбедности учествовала је у различитим облицима наставе на наставним предметима *Методика наставе цивилне одбране; Педагогија и методика наставе цивилне одбране; Теорија и методика едукације и Цивилно друштво.*

Мр Љубинка Катић се у научно-истраживачком раду нарочито интензивно бави подручјем образовања кадрова безбедности у најширем смислу. Тиме се главне области њеног научног и стручног интересовања и истраживања дотичу интердисциплинарних подручја андрагогије, дидактике и методике образовања за безбедност (цивилну одбрану, заштиту животне средине), уз бројне паралеле се менаџментом људских и социјалних ресурса. У истраживачким радовима, укључујући и докторску дисертацију, кандидаткиња доследно и свеобухватно анализира посебно значајна питања образовних потреба и образовања професионалних кадрова за подручје (или *подручја*) безбедности.

У радовима које је објављивала мр Љубинка Катић, као и из њене необјављене магистарске тезе, видљиво је њено темељно и свеобухватно познавање и научно-теоријско разумевање области којима се бави током дугог низа година, а нарочито подручја школовања и професионалног образовања кадрова запослених у систему безбедности, заштите и одбране. Значајан научно-теоријски допринос наведених радова посебно је наглашен због озбиљних и корених промена кроз која је у Србији и региону пролазио сектор безбедности, што је узроковало значајне дилеме и разлике у приступима и концептима националне безбедности, а тиме и разлике у схватањима и реализацији професионалног припремања кадрова ангажованих у тој области.

Докторска дисертација кандидаткиње мр Љубинке Катић, под насловом „Савремени концепт националне безбедности и професионално припремање кадрова“ има укупно 316 страна текста, од тога основног текста 294 стране, а остатак чине сажети на српском и енглеском језику, као и списак извора и литературе на 18 страна. У списку извора и литературе наведено је укупно 297 библиографских јединица које сачињавају радови, студије, чланци и књиге многобројних домаћих и страних аутора, као и бројни законски и подзаконски акти, стратешки и други документи.

Дисертација обухвата следећа уводна поглавља у којима се прецизно дефинишу садржајне и методолошке особености спроведеног истраживања:

- Увод (стр. 1-6);
- Приступ проблему истраживања (7-18);
- Теоријски приступ предмету истраживања (19-65);
- Операционални оквир предмета истраживања (66-68);
- Циљеви и значај истраживања (69-71),

- Методолошки оквир истраживања (72-79),
- Хипотетички оквир истраживања (80-81).

У наредном, најобимнијем делу дисертације изнети су резултати обимног истраживања који се тичу приступа и праксе идентификоване у области професионалног припремања кадрова безбедности у шест држава насталих у региону након дезинтеграције СФР Југославије:

- у Републици Словенији (стр. 82-123),
- у Републици Хрватској (124-147),
- у Републици Босни и Херцеговини (148-171),
- у Републици Македонији (172-202),
- у Републици Црној Гори (203-214),
- у Републици Србији (215-251).

Најзад, у закључној дискусији кандидаткиња је извршила темељну анализу и компарацију приступа, концепата и праксе у области професионалног припремања кадрова безбедности на просторима бивше СФРЈ, полазећи од претходно јасно дефинисаних кључних појмова и параметара:

- социодемографске карактеристике,
- образовни амбијент,
- стратегијска безбедносна оријентација,
- универзитетско образовање у подручју безбедности.

2. Предмет и циљ докторске дисертације

Кандидаткиња своје истраживање оправдано одређује као компаративно истраживање експлоративног карактера, јер је подразумевало прикупљање великог броја релевантних података везаних за предмет истраживања, што је у даљој анализи дозвољавало дескрипцију и, у извесној мери, закључивање о каузалној повезаности међу одређеним појавама. Као првобитну амбицију кандидаткиња ипак дефинише коректну научну дескрипцију са елементима класификације. Могућност закључивања о различитим нивоима повезаности међу појавама у великој мери је зависила од наједнаке исцрпности и квалитета података који су се могли прикупити.

Као практични циљ истраживања кандидаткиња је себи поставила задатак да установи преовлађујућу безбедносну оријентацију сваке појединачне друштвене средине, као и усклађеност постојеће образовне праксе образовања кадрова са нормативном, прихваћеном и дефинисаном оријентацијом, уважавајући (и истражујући) и ниво и садржај научне мисли и самог безбедносног концепта у различитим друштвеним срединама. Упоређивањем различитих искустава било је могуће испитати и

анализирати целину истраживаних феномена, а упоређивањем су утврђене и сличности и разлике које постоје међу појединим друштвима, што је омогућило и сугестије о оптималним (оптималнијим) решењима која би могла преовладати у одређеним актуелним и будућим околностима.

Да би се могли остварити циљеви истраживања, кандидаткиња је темељним научно-истраживачким радом прикупила веома велики број релевантних информација, које су омогућиле да се достигне детаљна слика о нивоу усаглашености професионалног припремања кадрова безбедности у свим постјугословенским друштвима са њиховим (у мањој или већој мери) осавремењеним концептима националне безбедности. Савремени концепти националне безбедности истражени су и упоређивани са постојећим, конкретним решењима која се реализују у образовним установама за образовање професионалних цивилних кадрова безбедности. Уз то, кандидаткиња испитује колико решења у образовној пракси на подручју бивше, заједничке СФРЈ одражавају и сличне или евентуално заједничке тежње ка постизању безбедности.

Уколико различита друштва, дакле, имају сличан став у односу на облике угрожавања безбедности и уколико, као што то декларативно и чине, то чине на основу дељених, заједничких или истих вредности, онда би државне границе требало да буду сасвим ограничено релевантне за њихове концепте безбедности и начине образовања кадрова. И ово је једно од подручја где је кандидаткиња јасно уочила и анализирала јаз између декларативних „стратешких“ опредељења и практичних решења у области образовања цивилних кадрова безбедности.

3. Хипотетички оквир и методологија истраживања

Кандидаткиња мр Љ. Катић своје истраживање је дефинисала као мултиплу студију, која обухвата више студија случаја – држава, образовних система, који су у великој мери различито развијени, са различитим подлогама и традицијама.

Основна хипотеза наглашава да су савремени свеобухватни концепти националне безбедности условили да схватања и модели професионалног припремања цивилних кадрова безбедности претрпе последњих година у свим друштвима насталим на подручју бивше Југославије значајне промене.

Основна хипотеза се заснива на већем броју хипотетичких тврдњи или ставова, почев од следећих:

- Схватања на којима почивају концепти националне безбедности крећу се у интелектуалној и стручној јавности од државоцентричних ка људскоцентричним.
- Схватања безбедности у ставовима исказаним у кључним безбедносним документима укључују социјетални и индивидуални ниво безбедности.
- Еволуирано схватање безбедности у неким срединама се институционализује кроз постојање цивилних високошколских

установа (факултета или смерова) за образовање кадрова безбедности.

- Основни чиниоци који утичу на начин професионалног припремања кадрова безбедности везани су за друштвено-економски ниво развоја земље, домете реформи сектора безбедности, опште и образовне традиције и ниво развоја научне мисли у области образовања и безбедности.
- Врсте институционалних решења за образовање цивилних професионалних кадрова безбедности условљене су основним ставовима концепта националне безбедности дотичних друштава.
- Врсте институционалних решења образовања цивилних професионалних кадрова безбедности условљене су нивоом развоја националних образовних система.
- Врсте институционалних решења образовања цивилних професионалних кадрова условљене су нивоом развоја научне мисли у области безбедности.
- Структура наставног кадра универзитетских установа за професионално припремање кадрова безбедности сагласна је проширеном поимању безбедности.
- Број професионалних цивилних кадрова безбедности усклађен је са потребама друштва које развија концепт мултифункционалне безбедности.
- Садржаји образовања цивилних кадрова безбедности усклађени су са потребама друштва које развија концепт мултифункционалне безбедности.

Кандидаткиња је истраживање реализовала тако што је за јединице упоређивања узимала државе, мада је сасвим свесна и упозната са трендом све већег ширења коцепта безбедности који нешто сужава монопол државе у безбедносним питањима. Ипак, државе као такве имају још увек посебан значај и функцију у безбедносним питањима, па се управо унутар државних граница дефинише безбедносни дискурс, концепт, политика и стратегија националне безбедности, а држава је такође оквир развоја научне мисли, генератор сопственог образовног система и васпитно-образовне праксе. Управо у том подручју постоји огроман материјал за истраживање и упоређивање, јер се у свим поменутих аспектима свако друштво самоодређује на посебан начин.

Када су у питању различити приступи компаративном поступку у научном истраживању, кандидаткиња се јасно опредељује за приступ који у крајњем резултату даје уравнотеженији приступ (мада је за извођење истраживања неупоредиво тежи), јер подразумева паралелно истраживање већег броја васпитно-образовних система, с тим што се истраживаним системима приступа паралелно и равноправно, избегавајући наметање једног (или сопственог) система као основног полазишта компарације. Тако се мултиплом компарацијом истраживање вишеструко усложњава, али се тај поступак показује и као плодноснији и научно вреднији, што је

кандидаткиња и сопственим научно-истраживачким резултатима показала, доказала и оправдала.

4. Кратак приказ садржаја докторске дисертације

У првом делу своје докторске дисертације (стр. 1 – 81), кандидаткиња мр Љ. Катић је темељно одредила и образложила своје истраживање у садржајном, теоријском, методолошком, операционалном и практичном погледу.

У уводу кандидаткиња јасно ситуира сопствено истраживање у оквиру различитих научних дисциплина из корпуса наука безбедности, али и дисциплина из широких области андрагошке науке, јер се свака дискусија о професионалном припремању цивилних кадрова безбедности на универзитетском нивоу нужно темељи на андрагошком теоријском концепту образовних потреба.

Приступ проблему истраживања, између осталог, обухвата одређења појмова релевантних за ово истраживање, расправљајући о различитим приступима безбедности, првенствено о државоцентричном приступу безбедности као последици традиционалног реалистичког схватања безбедности (најрелевантнији објекат безбедности јесте држава, пре свега њен територијални интегритет, ратна опасност је основна и приоритетна претња, итд.); у традиционалном приступу, основни чиниоци безбедности јесу војска и полиција, а обука, школовање и професионално припремање традиционалних кадрова безбедности реализује се у оквиру васпитно-образовног система и установа војног и полицијског школства.

Светски догађаји са краја двадесетог века (распад СФРЈ, СССР, пад Берлинског зида), међутим, као да показују суштинску неодрживост традиционалног концепта суверенитета државе и недељивости држава у будућности. Као и многи раније неприкосновени концепти, и државоцентрични приступ безбедности све се више показује као неадекватан за нове околности, па се јавља нови безбедносни концепт, који обухвата и људску безбедност, што представља значајну новину, јер подразумева да је тежња за безбедношћу заједничка свима, и да је та тежња дугорочно тешко остварива ако није универзална, ако не обухвата, између осталог, и очување и унапређење животне средине.

Концепт људске безбедности актуелизован је и промовисан у међународним оквирима, посебно у актима организације УН, која посматра људску безбедност кроз чак 7 значајних димензија (лична, еколошка, економска, политичка, социјална, здравствена безбедност и безбедност хране). Тако настаје појам безбедности који је универзалан и мултифункционалан, неодвојиво је повезан са искорењивањем сиромаштва, развојем и благостањем, спречавањем насиља и претњи насиљем, као и смањивањем или елиминацијом ризика по животну средину. Најзад, ако се безбедност схвати у овом новом и свеобухватном кључу, шири концепт безбедности мора укључити знатно шири круг становништва но што је био случај икада раније.

Управо зато, између осталог, и јесте постало толико значајно питање образовних потреба цивилних кадрова безбедности која се схвата у

интегралном и мултифункционалном погледу. То савремена друштва наводи да на нов начин препознају и планирају неопходан квантитет и квалитативну структуру кадрова, на шта би требало да одговоре образовне установе понудом одговарајућих програма, садржаја и начина учења и образовања. У области високог образовања то се нарочито препознаје у програмима за образовање менаџерских кадрова безбедности који својим стручним и професионалним знањима и ангажманом даље могу поспешити постепене промене у темељном схватању безбедности.

У том светлу кандидаткиња уочава и приказује реформске токове који су захватили бројне установе за образовање цивилних стручњака у подручју безбедности, као и друге образовне институције, програме, садржаје, приступе. Промене у правцу реформе и демократизације, карактеристичне за друштва у превирању или транзицији, донекле су олакшавале и могућности и атмосферу за темељнију промену свеобухватног концепта безбедности, а уз то и нови приступ образовању кадрова безбедности, образовању које се више не види само унутар традиционалних војних и полицијских структура.

У приказу теоријског приступа предмету истраживања, кандидаткиња разматра и главне чиниоце који утичу на схватање безбедности, као што су услови политичке, економске, демографске, географске, историјске, етничке, професионалне, научне, образовне, културолошке природе. Све су то чиниоци који у знатној мери утичу да се у одређеном друштву изгради карактеристичан безбедносни дискурс који свој појавни облик дефинише и у стратешкој безбедносној оријентацији, бројним документима, законима и прописима. Из ових докумената произлази и одређена практична реализација која се препознаје у односу према међународним и безбедносним интегративним процесима, различитим политичким асоцијацијама и вредностима које подржавају, а такође и у начину професионалног припремања кадрова, садржајима и начинима тог образовања, и сл.

У делу рада који се бави концептуализацијом безбедности, кандидаткиња приказује различите теоријске оријентације које се овим питањем баве, а које се разликују по томе како одговарају на нека кључна питања: ко је (шта је) објекат безбедности, каква је природа безбедносне претње, ко је одговоран (ко се стара) за безбедност, којим поступцима, средствима и начинима се достиже, чува и унапређује безбедност?

У расправама о овим питањима искристалисале су се теоријске поставке и приступи: традиционално-/нео/реалистички приступ, /нео/либерално-институционалистички приступ, критичке теорије безбедности.

Посебно су значајна критички оријентисана истраживања која, за разлику од традиционалних приступа, безбедност разумеју као целину, што подразумева и узроке рата као појаве која угрожава безбедност, али и угрожавања безбедности у условима мира.

У следећем делу, кандидаткиња се подробније бави одређењем појмова националне, социјеталне и људске безбедности, приказу различитих приступа изучавању односа образовања и друштва, представљајући и различите теоријске оријентације у изучавању тих

релација (између осталих, функционалистичку, неомарксистичку, егзистенцијалистичку, структуралистичку, интеракционистичку, либералистичку оријентацију). Потом расправља и о појму образовних потреба и нових професија, што је сврсисходно првенствено у светлу истраживања које је усмерено на цивилне кадрове у подручју безбедности, где се питање образовних и кадровских потреба и изградње нових професија све више и све сложеније актуализује. Јер, цивилни кадрови безбедности представљају професију у развоју, те је неопходно увидети у ком правцу би требало да тече даљи развој у том погледу; професионализација је у свакој, па и овој области, постепен и дуготрајан процес који треба ваљано усмеравати да би се избегле негативне последице и у васпитно-образовном и у безбедносном систему.

У тексту дисертације кандидаткиња такође показује темељно познавање и разумевање бројних васпитно-образовних феномена и процеса, од различитих димензија (васпитања и) образовања, до унутрашње динамике и функционисања образовних установа. Бави се образовном концепцијом у области професионалног припремања цивилних кадрова безбедности (која мора укључити и оспособљавање за стално, доживотно учење и усавршавање), стратегијским проценама које сугеришу видове и путеве остваривања стратегијских циљева, образовним системом који би требало да проистекне из концепта и стратегијских опредељења, институцијама, организацијом, средствима, облицима, програмима и начина остваривања прокламованих циљева и задатака професионалног припремања цивилних кадрова у области безбедности. На нивоу унутрашње динамике образовних установа, кандидаткиња указује на процес прилагођавања ових установа новим околностима и захтевима окружења, који се морају рефлектовати и на реформисање установа, планова и програма који треба да одговоре на актуелне и пројектоване (друштвене, образовне, кадровске) потребе.

Након приказа методолошких особености, оперативног и хипотетичког оквира истраживања (о чему је било речи у претходном делу овог реферата), кандидаткиња прелази на темељан и детаљан приказ резултата истраживања професионалног припремања цивилних кадрова безбедности у државама које су настале након дезинтеграције СФР Југославије. Приказ прати унапред предвиђене и дефинисане параметре о којима је било речи (социодемографске карактеристике, образовни амбијент, стратегијска безбедносна оријентација, након чега следи подробен приказ универзитетског образовања у подручју безбедности).

Редослед приказа појединачних система припремања цивилних кадрова безбедности је следећи: Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора, Србија.

У Словенији се студије у подручју безбедности на универзитетском нивоу спроводе на Факултету друштвених наука Универзитета у Љубљани (студије првог степена и последипломске студије), као и на Факултету за безбедносне науке у Марибору (студије првог степена – академске и струковне студије, и последипломске студије).

У Хрватској постоје високошколске студије у подручју безбедности на Факултету политичких наука Свеучилишта у Загребу (преддипломске студије, дипломске студије националне безбедности, последипломске

студије, и тзв. програм доживотног образовања менаџмента сигурности), као и у извесним изолованим сегментима безбедности на другим факултетима и универзитетима.

Неки облици безбедносних студија у Босни и Херцеговини се одвијају на два факултета Универзитета у Сарајеву: на Факултету политичких наука (први и други циклус тзв. сигурносних и мировних студија), и на Факултету за криминалистику, криминологију и сигурносне студије (први, други и трећи циклус студија криминалистике, криминологије и сигурносних студија).

У Македонији се високошколске студије за кадрове безбедности спровode на два факултета: на Филозофском факултету Универзитета Свети Кирил и Методиј у Скопју (студије првог степена безбедности, одбране и мира, други циклус студија безбедности, одбране и мира, као и међународних односа – решавања конфликта), и на Факултету безбедности Универзитета Свети Климент Охридски у Битољу са седиштем у Скопју (додипломски студијски програми, и други циклус студија).

Једино у Црној Гори у периоду постојања СФРЈ није постојало универзитетско образовање стручњака за безбедност. И данас се само поједина подручја из корпуса безбедносно релевантних дисциплина изучавају тек у извесној мери на Правном факултету, Факултету политичких наука и приватном универзитету Доња Горица (сви у Подгорици).

Најзад, у Републици Србији цивилни кадрови безбедности на универзитетском нивоу образују се на Универзитету у Београду – Факултету безбедности (сви нивои и степени студија: основне академске студије наука безбедности, заједнички програм са Војном академијом, студије другог степена, студије трећег степена), на Факултету политичких наука, и на још неким појединачним високошколским установама (Факултет заштите на раду Универзитета у Нишу, Универзитет одбране у Београду, Криминалистичко-полицијска академија у Београду).

У дискусији о резултатима и закључцима истраживања кандидаткиња износи темељну упореду анализу истраживане појаве у шест различитих држава. У погледу социодемографских карактеристика, између осталог, указује на чињеницу да је велик проблем већине постјугословенских држава масовна незапосленост, јер се једино Словенија у том параметру налази у оквиру који се у европском окружењу сматра толерантним; у осталим државама, стопа незапослености је висока, креће се од 13 до преко 30% (2010), што свакако подразумева да се ради о појави која је несумњиво и безбедносно релевантна, јер може произвести различите облике испољавања нестабилности, социјалних сукоба и/или немира, и сл.

Образовни амбијент у приказаним државама темељи се на заједничкој образовној традицији из периода заједничке државе, па се у питању процента обухвата деце основношколским образовањем могу уочити битне сличности (релативно висок ниво обухвата деце у свим земљама). У осталим сегментима образовања и васпитања (предшколско, средње, високо), међутим, разлике преовлађују у односу на сличности. На високошколском нивоу (који је у истраживању оправдано стављен у први план) разлике су посебно значајне, и ту се поново издваја Словенија (23%

удела високо образованих), док се код осталих држава задржава нешто изнад или чак знатно испод границе од десетак процената, уз сасвим благи раст. Један од начина превладавања ових неповољних скорова јесте и област образовања одраслих, који се у већини земаља све више наглашава последњих година те се предузимају различите акције утемељене на новим законским актима о образовању одраслих (које немају само још Федерација Босне и Херцеговине и Република Србија).

Стратегијске безбедносне оријентације у истраживаним земљама варирају, између осталог, и у складу са ставом појединачних земаља према укључивању у различите међународне организације и интеграције (УН, ЕУ, ОЕБС, НАТО, Партнерство за мир, итд.). У том погледу, ситуација је најмање јасна у Србији и Босни и Херцеговини, јер у осталим земљама нема већих дилема у погледу евроатлантских интеграција. Стратегијски безбедносни документи често декларативно одсликавају укупну опредељеност према тим интеграцијама, мада недостаје јасан став према главним аспектима стања која могу угрожавати безбедност у појединачним земљама. Присутна је и појава да се решења пресликавају (ако не и преузимају, преписују, позајмљују) од других држава и организација, без стварног промишљања актуалних или будућих извора угрожавања безбедности. Тако у другом плану често остају унутрашње околности које имају потенцијал за конфликте, у корист оних које нису заиста реално и реалистично сагледане. Ипак, извесне измена става према концептуализацији безбедности је присутна код већине земаља (нпр. безбедност појединаца нешто више се наглашава него у претходном периоду, људска димензија безбедности се понегде и декларативно подвлачи, итд.).

Што се тиче универзитетског образовања у подручју безбедности, оно је у дисертацији приказано нарочито подробно, почев од приказа историјског порекла установљавања студија одбране (првобитни смерови општенародне одбране) на пет цивилних универзитета у СФРЈ, што је произашло из тада важеће концепције општенародне одбране и друштвене самозаштите. Током година и деценија, универзитетско образовање у подручју безбедности знатно се преобликовало под утицајем великог броја чинилаца, да би се дошло до данашњег стања које се у различитим срединама обликује у битно различите приступе и традиције. Као појединачна самостална установа са најдужом традицијом истиче се Факултет безбедности (Универзитета у Београду), док се у другим земљама углавном ради о смеровима и/или институтима (Сарајево, Љубљана, Скопје). Било је случајева где су се постојеће студије временом чак спуштале на нижи ниво од ранијег (појединачни модули безбедносних садржаја на студијама политичких наука у Загребу). С друге стране, након 2000. године оснивају се неке установе – факултети који углавном формално представљају факултете безбедности, мада се претежно баве преуским подручјем тзв. унутрашње безбедности (Факултет за безбедносне науке Универзитета у Марибору са седиштем у Љубљани, Факултет за криминалистику, криминологију и сигурносне студије Универзитета у Сарајеву, Факултет безбедности Универзитета Свети Климент Охридски у Битоли са седиштем у Скопју; углавном ови факултети пристичу из бивших полицијских академија, и у првом плану су најчешће криминалистика, криминологија и безбедносне студије).

Велике су разлике и у наставним плановима различитих установа, мада се могу уочити и сличности, нарочито када су у питању неки стручни предмети, док се нови предмети који подразумевају и нову концептуализацију безбедности јављају нарочито на Филозофском факултету у Скопју и на Факултету безбедности у Београду (обухватају људску и социјеталну безбедност, менаџмент људских и социјалних ресурса, демократску контролу сектора безбедности, итд.).

Као заједничку (и негативну) одлику свих установа које су анализирани, кандидаткиња уочава слабу повезаност уписне политике са тржиштем рада (недостатак одговарајућих радних места, нејасна ситуација у погледу избегавања могуће хиперпродукције кадрова али и недовољног броја цивилних стручњака безбедности, и сл.).

У закључним разматрањима кандидаткиња уочава да се у испитиваним државама однос према високошколском образовању цивилних кадрова безбедности креће од запостављања и напуштања студија на нивоу основних академских студија (Хрватска), преко претераног наглашавања одбрамбених аспеката (Словенија), па поред комбиновања одбрамбених аспеката са изучавањем мира и безбедности (Македонија, Босна и Херцеговина), док се једино у Србији (Факултет безбедности, Београд), на основу дуге традиције, развоја и реформе институције и програма, дошло до изучавања најшире проблематике безбедности са сложенешћу коју та проблематика заслужује, обухватајући и различита усмерења, све нивое студија и истраживања.

Препоручујући развој у правцу мултифункционалне безбедности, кандидаткиња сугерише да се даље подстиче и проширује основа наставних садржаја које обухватају високошколске студије безбедности, што подразумева и ширину и дубину темељних знања из различитих дисциплина и предмета, усавршена менаџерска умећа и високо развијене способности координације, планирања, управљања, руковођења, па и истраживања.

5. Резултати истраживања и научни допринос докторске дисертације

Докторска дисертација мр Љубинке Катић представља високо квалитетан резултат дуготрајног, сложеног и савесног научно-истраживачког процеса који је кандидаткиња спровела су складу са високим захтевима за израду докторског рада. Кандидаткиња је у потпуности остварила дефинисане циљеве и задатке истраживања, тако да њена докторска дисертација представља вредан и оригиналан научни рад, у којем се приказује свеобухватна синтетичка целина истраживаних феномена, њихових сложених релација и аналитички сагледаних и упоређиваних параметара. Приказ широког поља динамичке међузависности концепта (концепата) националне безбедности и професионалног припремања цивилних кадрова безбедности у шест држава проистеклих из бивше СФРЈ може се сматрати вредним научно-истраживачким достигнућем и због обима истраживачких напора које је овакво истраживање изискивало, као и због дубине и свеобухватности анализе која је из истраживања проистекла.

Кандидаткиња је своје истраживање базирала на великом броју релевантних извора, докумената, научних и стручних радова страних и домаћих аутора, уз велик број нормативних аката, статистичких и других података, стратешких докумената националног и међународног значаја. Раду са изворима, документима и литературом кандидаткиња је приступила са чврстом научно-истраживачком и методолошком оспособљеношћу високог нивоа, уз нарочито изражену подробеност, упорност и способност уочавања битних, суштинских кретања, промена и појава у живој динамици друштвених кретања.

У складу с тим, кандидаткиња је успела да одговори на постављене проблеме и циљеве истраживања, и да реализује докторску дисертацију са јасним научно-теоријским доприносом.

- Остварила је анализу најзначајнијих аспеката традиционалних и нових приступа концептуализацији националне безбедности и присутности одговарајућих приступа у шест постјугословенских држава.
- Обухватила је концептуализацију безбедности свестрано и свеобухватно, од теоријског преко нормативног нивоа, од социоекономских до васпитно-образовних чинилаца.
- Показала је темељно познавање и извршила подробену анализу свих важних аспеката битних за истраживање, а нарочито најважнијих параметара: социодемографских чинилаца, образовног амбијента, стратегијске безбедносне оријентације, и средишњег параметра – универзитетског образовања цивилних кадрова безбедности.
- Детаљно је приказала све установе, студијске програме и наставне садржаје најразличитијих студија безбедности и безбедносно релевантних појава на већем броју универзитета постјугословенског подручја.
- Спровела је сложену и мултидимензионалну аналитичку дескрипцију уз мултиплу компарацију безбедносних коцепата и професионалног припремања цивилних кадрова безбедности на узорку од шест постјугословенских држава.
- У приказу, упоређивању и евалуацији различитих приступа и праксе припремања цивилних кадрова безбедности, кандидаткиња се доследно ослањала на научно-критичку, чврсто документовану и аргументовану анализу помоћу које је дошла до јасно утемељених и објективних оцена и закључака.

6. Закључак и предлог Комисије

Комисија закључује да је докторске дисертација кандидаткиње мр Љубинке Катић „Савремени концепт националне безбедности и професионално припремање кадрова“ у потпуности реализована у складу са одобреном пријавом на коју је сагласност дало Наставно-научно веће Факултета безбедности и одговарајуће веће научних области Универзитета у Београду.

- Дисертација по свом важним аспектима, садржају, научно-методолошком приступу истраживању, добијеним резултатима и аргументованим закључцима представља сложену и свеобухватну научно-истраживачку анализу савремених концепата националне безбедности и професионалног припремања цивилних кадрова безбедности у шест постјугословенских република.
- Докторска дисертација мр Љубинке Катић доноси јасан научни допринос који се огледа у вредним истраживачким резултатима и научној анализи и верификацији недовољно истражених аспеката истраживане области, што представља значајну допуну и разраду теоријских сазнања у овој области, а такође отвара могућности за нова и плодносна истраживања.
- Са друштвеног становишта, допринос ове дисертације је веома значајан јер добијени научно-истраживачки резултати могу бити вредан путоказ у унапређењу савремене концептуализације безбедности и усаглашавању нових концепата са образовном политиком и праксом, посебно у образовању цивилних кадрова безбедности на високошколском нивоу.
- На основу анализе и оцене дисертације у целини, Комисија једногласно оцењује да докторска дисертација кандидаткиње мр Љубинке Катић „Савремени концепт националне безбедности и професионално припремање кадрова“ представља квалитетан и оригиналан научни рад, остварен високо компетентним и самосталним научно-истраживачким радом.

У складу са наведеним анализом и оценом, као и са теоријским и друштвеним значајем истраживања и из њега проистеклих резултата и закључака, Комисија позитивно оцењује урађену докторску дисертацију и Наставно-научном већу Факултета безбедности једногласно

Предлаже

1. Да Наставно-научно веће Факултета безбедности прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата **мр Љубинке Катић** под називом „**Савремени концепт националне безбедности и професионално припремање кадрова**“.
2. Да у складу са законском процедуром оцењену дисертацију и саму оцену у законом предвиђеном року стави на увид јавности, и да своју одлуку о оцени и подобности дисертације за јавну одбрану упути на одобрење Већу научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, да након тога образује Комисију за одбрану и да потом одобри јавну одбрану ове докторске дисертације.

У Београду, 26. јануара 2012. године

Комисија

др Жељко Бралић, доцент, председник

др Шефика Алибабић, редовни професор
Филозофског факултета у Београду, члан

др Зоран Драгишић, ванредни професор,
члан